ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Δραχμὰς 7.50*
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Φρ. Χρ. 8*

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 86

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ" ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Μαρτίου 1908

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ — Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

Ο LACASSAGNE
ΚΑΙ Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Ἐν ταῖς ἀπό τινος διεξαγομέναις ἐν Γαλλίᾳ συζητήσεσιν περὶ τῆς καταργήσεως, ἢ μή, τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου, παρενέβη ὁ διαπρεπὴς Γάλλος ἀνθρωπολόγος καὶ καθηγητὴς τῆς ἰατροδικαστικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Λυῶνος κ. Lacassagne, δημοσιεύσας κατ' αὐτάς, ἐνδιαφέρον βιβλίον, ὑπὸ τὸν τίτλον Peine de mort et criminalité.

Ἡ σημασία τοῦ βιβλίου τούτου ἔγκειται, φρονῶ, οὐχὶ τόσον εἰς τὰ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς προβαλλόμενα παρὰ τοῦ συγγραφέως ἐπιχειρήματα, ὅσῳ εἰς διαφόρους ἄλλας ἀξιοσημειώτους αὐτοῦ σκέψεις, εἰς τὴν ποινικὴν καταστολὴν ἀφορώσας, αἵτινες εὕρηνται ἐγκατεσπαρμέναι εἰς διαφόρους τοῦ βιβλίου σελίδας.

Τινὰς τῶν σκέψεων τούτων μεταφέρω εἰς τὰς στήλας τῆς «Δικαιοσύνης» χάριν τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῆς, συμπληρῶν καὶ ἀναπτύσσων ταύτας διὰ τῶν ἀντιστοίχων ἐν Ἰταλίᾳ γενομένων μελετῶν παρὰ τῆς θετικῆς ἐγκληματολογικῆς σχολῆς, πρὸς πολλὰ τῶν συπερασμάτων τῆς ὁποίας εὕρηται σύμφωνος ὁ Lacassagne.

⁂

Ὁ Γάλλος ἀνθρωπολόγος παρατηρεῖ, ὅτι τὴν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους παρατηρηθεῖσαν ἐπαύξησιν τῆς ἐγκληματικότητος, ἐπιβλαβῶς, ἐκ παραλλήλου, παρηκολούθησεν ἡ ὑπὲρ τῶν ἐγκληματιῶν ἐπιείκεια.

Ὁ Lacassagne δημοσιεύει στατιστικοὺς πίνακας ἐμφαίνοντας ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν πληθυσμὸν μεγάλην ἐπαύξησιν τῆς ἐγκληματικότητος ἐν Γαλλίᾳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν ἐπιείκειαν καὶ διὰ τῶν ἀφειδέστατα παρεχομένων χαρίτων τῆς θανατικῆς ποινῆς, (αὗται ἀνεβιβάζοντο εἰς 36 % ἀπὸ τοῦ 1826-1830... 46 % ἀπὸ τοῦ 1852-1870... 65 % ἀπὸ τοῦ 1801-1900, 91 % ἐπὶ τῆς προεδρείας Loubet—1900—1906 καὶ 100 % Falliéres) καὶ διὰ τῆς ψηφίσεως νομοθετημάτων τεινόντων, κατὰ τὸν Lacassagne, εἰς ἐξασθένισιν τῆς ποινικῆς καταστολῆς.

Τοιοῦτο, κατ' αὐτόν, ἐπέφερον ἀποτέλεσμα οἱ θεσμοὶ τῆς ὑφ' ὅρον καταδίκης, τῆς ὑφ' ὅρον χάριτος καὶ τοῦ ὑπερορισμοῦ (relégation). «Οἱ ἐγκληματίαι — γράφει ὁ Lacassagne — δὲν διεῖδον ἐν τοῖς τοιούτοις νομοθετήμασιν εἰμὴ σημεῖα ἀδυναμίας καὶ φόβου. Οὗτοι, ἄλλως, δυσκόλως ἐκφοβίζονται. Ἀλλὰ καὶ τί ἔχουσι νὰ φοβηθῶσιν; Ἡ θανατικὴ ποινὴ δὲν ἐφαρμόζεται πλέον, αἱ φυλακαὶ ἀποτελοῦσιν ἄνετον διαμονῆς τόπον, ἄσυλον, ἔνθα ἡ διαβίωσις σπανίως ἀποβαίνει σκληρά, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνεκτή, καὶ ὁπόθεν εὔκολον εἶναι νὰ ἐξέλθῃ τις».

Περὶ τῆς ἐπιφόβου αὐξήσεως τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τῆς ὑπερβολικῆς ὑπὲρ τῶν ἐγκληματιῶν ἐπιεικείας πρῶτοι ἔρρηξαν κραυγὴν οἱ θετικισταὶ ἐν Ἰταλίᾳ πρὸ τριακονταετίας καὶ πλέον.

«Ἡ κατὰ τῆς ὠμότητος τῶν ποινῶν ἀντίδρασις (ἔγραφον ἐν τῷ βιβλίῳ μου. Ἡ *ἐξέλιξις τοῦ Π. Δ. ἐν Ἰταλίᾳ* τόμ. α' σελ. 161 σημ. 6) λαβοῦσα τὴν ἰσχυροτέραν αὐτῆς ὥθησιν ἀπὸ τοῦ Βεκκαρίου, κατέληξεν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις εἰς πολλάκις ὑπερβολικὴν ἐπιείκειαν ὑπὲρ τῶν ἐγκληματούντων. Συνηθέστατον ἀποτελεῖ καὶ παρ' ἡμῖν φαινόμενον ἡ πρὸ τῶν ἐνδεχομένων παθημάτων τοῦ καταδικασθησομένου λήθη τῶν παρ' αὐτοῦ πραχθέντων κακῶν. Εἰς τὸ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα συνετέλεσεν ἐν μέρει καὶ ἡ παρὰ πολλῶν σχηματισθεῖσα πεπλανημένη ἀντίληψις τῶν θεωριῶν τῆς θετικῆς σχολῆς. Πολλοὶ ἐπίστευσαν, ὅτι αἱ ἀνθρωπολογικαὶ διδασκαλίαι, αἵτινες ἀπεδείκνυον τὴν παρὰ τοῖς ἐγκληματίαις πλησμονὴν τῶν ἐπιληπτικῶν, διανοητικῶς ἐξησθενημένων, ἢ ἀσθενῶν, ἔδει νὰ ἐπιφέρωσιν ὡς συνέπειαν τὴν ἠπιωτέραν αὐτῶν τιμωρίαν... Οὗτοι δὲν ἐνόησαν, ὅτι αἱ θεωρίαι αὗται τείνουσι μὲν εἰς μείωσιν τῆς ἀτιμωτικῆς περὶ τῶν ἐγκληματιῶν ἰδέας, πλὴν ἄγουσιν εἰς τὴν ἐπαύξησιν τῆς διαρκείας, ἢ εἰς τὸ διηνεκὲς τῶν ὑπὸ τὸν τύπον τῆς κοινωνικῆς ἀμύνης ποινῶν, καθ' ὅσον, ὅσῳ ὀλιγώτερον ὑπεύθυνος θεωρηθῇ ἐγκληματίας τις, τόσῳ ἐπιρρεπέστερος εἰς τὴν ὑποτροπὴν καὶ συνεπῶς ἐπικινδυνωδέστερος τυγχάνει.»

Ὄντως, ὁλόκληρον τὸ σύγχρονον ποινικὸν νομοθετικὸν καθεστὼς ἐρείδεται ἐπὶ ψευδῶν βάσεων.

Προϋποτίθησι τοῦτο ὁμοιόμορφον ἀφῃρημένον ἐγκληματικὸν τύπον, βαθμολογεῖ δὲ τὴν ποινὴν ἀναλόγως τοῦ *μεγέθους τοῦ ἀδικήματος*, μὴ λαμβάνον ὑπ' ὄψει, ὅτι οὔτε οἱ ἐγκληματίαι εἰσὶν ὅμοιοι πρὸς ἀλλήλους,—ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας οὗτοι ὑπάγονται εἰς διαφόρους κατηγορίας—οὔτε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα δέον νὰ τιμωρῆται ὁμοιομόρφως, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ κοινωνικὴ κατά τινος ἐγκλήματος ἀντίδρασις δέον νὰ προσαρμόζηται συμφώνως πρὸς τὴν *φύσιν* τοῦ ἐγκλήματίου, τουτέστι τὴν εἰς ἣν ἀνήκει κατηγορίαν (*καθ' ἕξιν, ἐκ γενετῆς, ἐκ περιστάσεως, ἐξ ὁρμῆς πάθους, ἐκ παραφροσύνης*) καὶ τὸ *ὠθητικὸν αἴτιον* τῆς τελεσθείσης παρ' αὐτοῦ ἀδικοπραγίας, ἀφ' οὗ μία καὶ ἡ αὐτὴ πρᾶξις ἐπὶ τοσούτῳ καταδεικνύει μᾶλλον *κοινωνικῶς ἐπικίνδυνον* ἐγκληματίαν τινὰ ἐφ' ὅσῳ τὸ ὠθητικὸν αἴτιον ἐξ οὗ οὗτος ὡρμήθη εἶναι *ἀντικοινωνικώτερον*, ἀνεξαρτήτως τοῦ μεγέθους τοῦ ἀδικήματος, ὡς ἀφῃρημένης νομικῆς ἐννοίας.

Λ. Χ. ὁ διαπράξας ἐν βραχεῖ χρονικῷ διαστήματι 5 κλοπὰς εἰς βαθμὸν *παιδίσματος* (ἴσως διότι δὲν ὑπῆρξε τυχηρότερος εἰς τὴν εὕρεσιν μεγαλητέρων ποσῶν) εἶναι μᾶλλον κοινωνικῶς ἐπικίνδυνος, τοῦ διαπράξαντος ἀναίρεσιν, ἐὰν τὸ μὲν παρελθὸν τοῦ ἀναιρέτου τυγχάνει ἄμεμπτον, ἡ δὲ ἀναίρεσις ἐγένετο συνεπείᾳ δεινῆς ὕβρεως ἐκ μέρους τοῦ ἀναιρεθέντος, εἰς ἣν δὲν ἔδωκεν ἀφορμὴν ὁ ἀναιρέσας.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν εὑρισκόμεθα προφανῶς πρὸ ἐγκληματίου *καθ' ἕξιν* καὶ συνεπῶς λίαν κοινωνικῶς ἐπικινδύνου, εἰς τὴν δευτέραν πρὸ ἐγκληματίου *ἐκ περιστάσεως ἢ ἐξ ὁρμῆς πάθους*, ὅστις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οὐδέποτε θὰ ἐγκληματήσῃ μὴ βαρέως προκαλούμενος καὶ περὶ τοῦ ὁποίου, ἐὰν ὑπάρχωσι λόγοι πείθοντες περὶ εἰλικρινοῦς αὐτοῦ μετανοίας, δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ βαρέως προκαλούμενος δὲν θέλει ἐγκληματήσῃ.

Ἐὰν ὅμως τὸν τελευταῖον τοῦτον, μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὸ *μὴ ἀτιμωτικὸν τοῦ ὠθητικοῦ αἰτίου* ἐξ οὗ ἠδίκησεν, ἐγκλείσωμεν ἐν ταῖς αὐταῖς φυλακαῖς ἐν αἷς ἐγκλείονται οἱ ἐξ ἀτιμωτικῶν αἰτίων ἀδικοπραγοῦντες, δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐνεργοῦμεν ἐναντίον τοῦ ἀληθοῦς συμφέροντος τῆς ποινικῆς καταστολῆς, ἥτις ἀπαιτεῖ, ὅπως τοὺς *ἐπιδεκτικοὺς διορθώσεως ἐγκληματίας (τουτέστι τοὺς ἐκ περιστάσεως, ἢ ἐξ ὁρμῆς πάθους)* μὴ καταστήσωμεν διὰ τοῦ συγχρωτισμοῦ μετὰ τελείως διεφθαρμένων ἐγκληματιῶν, ἔτι χείρονας καὶ συνεπῶς μᾶλλον ἐπικινδύνους ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι ἡ αὐστηρότης, τὸ ἀμείλικτον μᾶλλον τῆς καταστολῆς, κατὰ τοὺς θετικιστὰς ποινικολόγους, δὲν ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἐκ *περιστάσεως ἢ ἐξ ὁρμῆς πάθους ἐγκληματίας* ἀλλ' εἰς τοὺς παράφρονας, τοὺς καθ' ἕξιν καὶ εἰς τοὺς ἐκ γενετῆς τοιούτους, τουτέστιν εἰς τοὺς ῥέποντας εἰς τὸ ἀδίκημα, εἴτε συνεπείᾳ διανοητικῆς τινος παθήσεως, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον βαρείας, εἴτε συνεπείᾳ κτηθείσης ἕξεως πρὸς τὸ ἀδικοπραγεῖν, εἴτε λόγῳ ἐγγενοῦς καὶ συμφύτου ὠθήσεως εἰς τὴν ἀδικοπραγίαν. Ὅτι δὲ ὑπάρχουσιν ἐγκληματίαι πασῶν τῶν κατηγοριῶν τούτων, οὐδεὶς ἐστιν ὁ μελετήσας σοβαρῶς τὸ ζήτημα καὶ ἀρνούμενος.

⁂

Πρὸ τῶν πολυτίμων ὑπηρεσιῶν, ἃς ἡ ἐγκληματικὴ ἀνθρωπολογία καὶ κοινωνιολογία προσέφερε καὶ προσφέρει τῇ ποινικῇ ἐπιστήμῃ, εἶναι αὐτόχρημα ἀστεῖον τὸ ἐγχείρημα ἐκείνων, οἵτινες ζητοῦσι νὰ καταρρίψωσι τὸ κῦρος κορυφαίων ἐγκληματολόγων, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ὁλόκληρον αὐτῶν τὸ σύστημα ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ ἐπισφαλοῦς οἰκοδομήματος ἀνατομικῶν τινων διακριτικῶν τοῦ ἐγκληματίου γνωρισμάτων — ἅτινα, ἐπὶ τὸ κωμικώτερον περιορίζουσιν, εἰς τὸ χρῶμα τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, ἢ τὸ μέγεθος τοῦ ἀναστήματος—ἐνῷ τὰ *ἀνατομικὰ* δεδομένα ὅλως δευτερεύουσαν καὶ ἐπιβοηθητικὴν σημασίαν κέκτηνται, *τῶν φυσιολογικῶν* δεδομένων ἐχόντων μεῖζονα σημασίαν, μεγίστην δὲ καὶ κεφαλαιώδη τῶν *ψυχολογικῶν* τοιούτων, τουτέστι τῆς *ἐγκληματικῆς ψυχολογίας*, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερον τῶν κεφαλαίων τῆς ἐγκληματικῆς ἀνθρωπολογίας.

Οἱ διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀστείων μεθόδων ζητοῦντες νὰ μηδενίσωσι τὰς πολυτίμους τῆς ἐγκληματικῆς ἀνθρωπολογίας ὑπηρεσίας, ἢ ἄγονται ἐξ ἐμπαθειῶν (ὡς συνέβη εἰς πολλοὺς ἀντιζήλους τοῦ Lombroso κορυφαίους, ἄλλως, ἐπιστήμονας) ἢ—ὅπερ καὶ συνηθέστερον—δὲν ἠδυνήθησαν νὰ σχηματίσωσι σαφῆ ἰδέαν περὶ τῶν ἐκ πρώτης ὄψεως ὄχι πολὺ εὐλήπτων, ἢ πειστικῶν, τῶν θετικιστῶν θεωριῶν, ὧν ἡ πλήρης κατανόησις καὶ γνῶσις ἀπαιτεῖ μελέτην μακρὰν καὶ εὐσυνείδητον πρὸς δὲ καὶ γενναίαν μόρφωσιν ἐπὶ τῶν διαφόρων συναφῶν ἐπιστημονικῶν κλάδων.

⁂

Ἐγράφομεν ἀνωτέρω, ὅτι ὁλόκληρον τὸ σύγχρονον ποινικὸν νομοθετικὸν καθεστὼς ἐρείδεται ἐπὶ ψευδῶν βάσεων.

Εἶναι εὔκολον νὰ πεισθῇ τις περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου ἐὰν λάβῃ προσηκόντως ὑπ' ὄψει καὶ τὰ ἑξῆς.

Εἰς τὸ ἀστικὸν δίκαιον ἀρκεῖ ἡ μελέτη τῶν ἀφῃρημένων ἐννόμων σχέσεων, ἀνεξαρτήτως τῶν προσώπων ἅτινα παρέσχον τὴν γέννεσιν εἰς τὰς σχέσεις ταύτας, διότι ἡ τοιαύτη ἔρευνα ὄντως παρέλκει. Εἰς τὴν ποινικὴν ἐπιστήμην ἡ μελέτη τοῦ ἀδικήματος, ὡς ἀφῃρημένης νομικῆς ἐννοίας, κέκτηται ὅλως δευτερεύουσαν σημασίαν, διότι εἶναι ἀκριβῶς ἡ μελέτη ἐπὶ τοῦ ἐγκληματήσαντος *ἀνθρώπου* καὶ τοῦ βαθμοῦ καὶ εἴδους τῶν *ἀντικοινωνικῶν* αὐτοῦ τάσεων, αἵτινες θὰ ὑποδείξωσιν ἡμῖν τὸν *βαθμὸν τοῦ κοινωνικῶς ἐπικινδύνου* τοῦ δράστου, εἰς ὃν βαθμὸν θέλομεν προσαρμώσει τὴν ἀνάλογον κοινωνικὴν *ἀντίδρασιν*, ἐκδηλωθησομένην οὐχὶ διὰ τοῦ ὁμοιομόρφου συστήματος τῶν στερητικῶν τῆς ἐλευθερίας ποινῶν—τῆς ψευδοπανακείας ταύτης—ἀλλὰ διὰ ποικίλων καὶ διαφόρων μέσων (Βλ. ἡμετέρου *Ἐναρκτηρίου λόγου*—σελ. 11—14).

Ὡσαύτως, ἐν τῇ καθιερώσει καὶ ἐφαρμογῇ ποινικῶν νομοθετημάτων δέον τὰ μάλιστα νὰ παράσχωμεν προσοχὴν ἐπὶ τῶν *κοινωνιολογικῶν ἑκάστου περιβάλλοντος ὅρων*, τῶν διαφόρων ποινικῶν θεσμῶν, ἐχόντων, ὑπὲρ πάντα ἄλλον, σχετικὴν καὶ οὐχὶ ἀπόλυτον ἀξίαν, ἀναλόγως τῶν ὅρων ἑκάστου κοινωνικοῦ περιβάλλοντος. (Βλ. ἐφαρμογὴν τοιαύτης κοινωνιολογικῆς ἐρεύνης ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πραγματείᾳ. Ὁ *Θεσμὸς τῆς ὑφ' ὅρον καταδίκης καὶ τὰ ἄτοπα τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι* σελ. 18-49).

Κέρκυρα Φεβρουάριος 1908.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Π. Γιωτόπουλος
Ὑφηγητὴς τοῦ Ποινικοῦ δικαίου

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ διορισμοῦ τῶν ψαλτῶν καὶ νεωκόρων.

(Ὑπὸ τοῦ κ. Χαραλ. Βοζίκη, δικηγόρου ἐν Ἀθήναις καὶ βουλευτοῦ).

Τὸ ἐρώτημα ἦτο· *τίνες εἰσὶν οἱ ἁρμόδιοι νὰ διορίζωσι καὶ παύωσι τοὺς ψάλτας καὶ νεωκόρους; Οἱ ἐπίσκοποι ἢ τὰ ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια;*

Εἰς γνωμοδότησίν του περὶ τούτου ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔθεσεν ὡς βάσιν καὶ ἔλυσε καὶ τὸ ζήτημα ὅτι *πάντες* οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ ἀποστολικοὶ καὶ συνοδικοὶ κανόνες ἰσχύουσιν ὡς συνταγματικαὶ διατάξεις, συμφώνως τῷ ἄρθρ.2 τοῦ συντάγματος, καὶ ὄχι μόνον ἐκ τούτων οἱ *δογματικοί*.

Ἐθεώρησα καθῆκόν μου νὰ ἀποκρούσω τὴν τοιαύτην λύσιν τοῦ ζητήματος, ὄχι ἁπλῶς διότι ἔχω γνώμην ἐναντίαν τῆς ἐν τῇ Εἰσαγγελικῇ γνωμοδοτήσει, δημοσιευθεῖσαν ἄλλως πρὸ ἐτῶν, ἀλλὰ διότι ὡς πολίτης φοβοῦμαι ὅτι ἂν ἤθελεν ἐπικρατήσει ἡ ὑπὸ τῆς Εἰσαγγ. γνωμοδοτ. διδομένη λύσις, τάχιστα ἤθελον περιέλθει Πολιτεία καὶ Ἐκκλησία εἰς δυσαρέστους δι' ἀμφοτέρας περιπετείας καὶ συγκρούσεις, καθόσον μάλιστα ἡ πρὸς τοῦτο διάθεσις τῆς ἐκκλησίας ἐξεδηλώθη πρὸ ἔτους καὶ κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος δὲν ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἀπαρατήρητος, ἀλλὰ περὶ οὗ δὲν πρόκειται ἤδη. Φοβοῦμαι δὲ ὅτι δύναται νὰ ἐπικρατήσῃ τοιαύτη λύσις ὄχι μόνον ἕνεκεν τοῦ ἀξιώματος τοῦ γνωμοδοτοῦντος, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἕνεκα τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς πανθωμολογημένης νομικῆς ἰδιοφυΐας τοῦ κορυφαίου μεταξὺ τῶν νομομαθῶν τῆς ἐποχῆς, τοῦ σεβαστοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέως.

Τὶ ὑποστηρίζει ἡ Εἰσαγγελικὴ Γνωμοδότησις.

Τὸ ζήτημα τίνες θὰ διορίζωσι τοὺς ψάλτας κλπ. εἶνε κατ' ἐμὲ δευτερευούσης ἀξίας· περὶ αὐτοῦ δὲ θέλω πραγματευθῇ συνοπτικῶς ἐν τέλει τῆς παρούσης.

Ἡ Εἰσαγγελικὴ γνωμοδότησις παρατηρεῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι ἐκ τοῦ τεθέντος ἐρωτήματος φέρονται εἰς τὸ μέσον «πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ζητήματα, δύο δὲ τὰ μέγιστα πάντων ἅπερ εἰσίν. Α'.) Ἡ διάκρισις τῶν δύο *ἐξουσιῶν*, τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, καὶ ὁ αὐστηρὸς περιορισμὸς ἑκατέρας τούτων ἐντὸ

τῶν ὁρίων τῆς *νομίμου* αὐτῆς δικαιοδοσίας. Ἡ διάκρισις αὕτη ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς παραλλήλου συμβιώσεως τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ἀμοιβαίᾳ ἐλευθερίᾳ, ἐν ἀμοιβαίῳ σεβασμῷ πρὸς τὰ κεκτημένα ἑκατέρας δίκαια καὶ ἐν ἀλληλοβοηθείᾳ. Ἡ ἀρχὴ αὕτη, ἥτις διήκει διὰ πάντων τῶν θεσμῶν τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν βασιλείας, διετυπώθη ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις διὰ τοῦ περιφήμου ὁρισμοῦ «Ἐκκλησία ἐλευθέρα ἐν Κράτει ἐλευθέρῳ». Β΄. Ὁ σύνδεσμος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν λοιπῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἰδίᾳ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου τέως ὑπαγομένη, ἐχειραφετήθη ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς Ἑλλάδος. Γνωστὸν δὲ ὅτι ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ὁ σύνδεσμος οὗτος δὲν εἶνε προσωπικός, δὲν ἔγκειται ἐν τῇ ἀναγνωρίσει ἑνὸς ἀπολύτου ἄρχοντος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπαρεγκλίτῳ καὶ ὁμοιομόρφῳ τηρήσει τῶν τε δογματικῶν ὅρων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, οὓς οἱ Ἀπόστολοι καὶ αἱ Σύνοδοι καὶ οἱ θεῖοι Πατέρες ἐξήνεγκαν, καὶ καθόλου τῶν ἱερῶν παραδόσεων. Τούτου ἕνεκα καὶ ἡ διὰ τοῦ Τόμου τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως γενομένη χειραφέτησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπιβάλλει ὡς ὅρον ἀπαράβατον τὴν τήρησιν τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων καὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων.

Τὰς δύο ταύτας βάσεις εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς ἡ ἑλληνικὴ Πολιτεία ἠθέλησε νὰ καθορίσῃ καὶ νὰ ἐμπεδώσῃ δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ καταστατικοῦ αὐτῆς νόμου, διὰ τοῦ Συντάγματος.

. . . . . .

. . . . . *καὶ καθώρισε*. . . . »

Δὲν εἶνε τοῦ παρόντος νὰ ἐρευνήσωμεν ἐν σχέσει πρὸς τὸ Α΄. ὡς ἄνω ζήτημα, ποίαν δίδει ἔννοιαν εἰς τὴν λέξιν *ἐξουσία* ἡ γνωμοδότησις, καὶ ἂν, ἐκτὸς τῶν τριῶν γνωστῶν ἐξουσιῶν, ἐπεδίωξε νὰ διακρίνῃ καὶ τετάρτην ἐξουσίαν τὸ τὸ Σύνταγμα, οὐδ' εἶνε τοῦ παρόντος νὰ ἀνεύρωμεν ποῖα πρέπει νὰ εἶνε τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐκ τοῦ *σημερινοῦ προορισμοῦ* της. Τὸ ζητούμενον σήμερον εἶνε ποῖα εἶνε τὰ ὅρια τῆς *νομίμου* δικαιοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλλάδι καὶ ποῖα τὰ ὅρια τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς. Ἐν ἄλλοις λόγοις ποία εἶνε ἡ ἰσχὺς τῶν θείων καὶ ἱερῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν κανόνων κατὰ τὸ Σύνταγμα ἡμῶν καὶ τὴν *σύμφωνον* πρὸς τὸ Σύνταγμα Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν νομοθεσίαν.

Τοῦτο τὸ ζητούμενον, ταῦτα τὰ φερόμενα εἰς τὸ μέσον *δύο τὰ μέγιστα πάντων ζητήματα*, ἡ Εἰσ. Γνωμ. ἀποφαίνεται λελυμένα, δεχομένη δογματικῶς, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1844 (οὕτινος κατὰ λέξιν ἀντιγραφὴ εἶνε τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864) ὄχι μόνον οἱ *δογματικοί*, ἀλλ' ἀδιακρίτως *ἅπαντες* οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ Ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ κανόνες ἰσχύουσιν ὡς συνταγματικαὶ διατάξεις καὶ ὅτι *πᾶς* νεώτερος νόμος ἀντικείμενος εἰς τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας εἶνε *ἄκυρος* καὶ ἀντισυνταγματικός.

Εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοιαύτης γνώμης περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ Συντάγματος φαίνεται ὅτι ὡρμήθη ἡ Εἰσαγ. Γνωμ. ἔκ τε τοῦ Τόμου τοῦ Πατριαρχείου (ἀντεγράφη ἀνωτέρω τὸ σχετικὸν μέρος τῆς Εἰσαγ. Γνωμ.) καὶ ἐκ τῶν μετὰ τὸ Σύνταγμα ψηφισθέντων κατὰ τὸ 1852 Σ καὶ ΣΑ νόμων «Συνῳδὰ τῷ 2 τούτῳ ἄρθρῳ τοῦ Συντάγματος συνετάγη καὶ τὸ Α ἄρθρον τοῦ ΣΑ Καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νόμου, καθ' ὃ ἡ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διοικεῖται κατὰ τοὺς ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὸ Ι ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ . . . καὶ τὸ Ζ καὶ Η τοῦ αὐτοῦ ἔχοντα οὕτως . . . »

Καὶ διὰ τοῦτο ἀντιγράφουσα διαφόρους διατάξεις τῶν νόμων Σ καὶ ΣΑ τοῦ 1852 καταλήγει εἰς τὸ ἑξῆς συμπέρασμα. «*Παντελῶς ἄρα ἀστήρικτος* εἶνε ἡ γνώμη ὅτι οἱ κανόνες τῶν συνόδων εἶνε κατὰ τὸ σύνταγμα καὶ τὴν ἐκ τούτων ἀπορρέουσαν ἐκκλησιαστικὴν νομοθεσίαν διατάξεις θεμελιώδεις καὶ ἀμετάβλητοι *μόνον* εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ δόγματα, *πᾶσα δὲ ἄλλη* τῶν συνοδικῶν κανόνων διάταξις, ἀσχέτως πρὸς τὸ δόγμα ἰσχύει ὡς νόμος τοῦ Κράτους, ἐφ' ὅσον διὰ νεωτέρου νόμου δὲν ἐτροποποιήθη».

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι ἡ Εἰσαγ. Γνωμ. ἀποφαίνεται δογματικῶς περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος καὶ διότι ἐκ τῆς ὅλης γνωμοδοτήσεως μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡ γνώμη, ἣν ὑποστηρίζει, παρίσταται ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἐντυπώσεων τῆς ἀνὰ τοὺς παραδείσους τῆς μεσαιωνικῆς ἐκκλ. νομοθεσίας θεαρέστου περιδιαβάσεως, ἐντυπώσεων ὅμως ἀναγομένων οὐχὶ εἰς τὴν ἔννοιαν, *ἣν ἔχει*, ἀλλ' εἰς τὴν ἔννοιαν, *ἣν ἔδει νὰ ἔχῃ*, τὸ 2ον ἄρθρ. τοῦ Συντάγματος καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν προεβλήθη εἰς ὑποστήριξιν τῆς τοιαύτης γνώμης κοσμικὸν ἐπιχείρημα. Δὲν δύναμαι δὲ νὰ πεισθῶ ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ προβληθῇ ὡς ἐπιχείρημα περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ Συντάγματος οἱοσδήποτε ἐπιγενόμενος νόμος ἤ, προκειμένου περὶ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1844, αἱ μετὰ 7 ἔτη προβληθεῖσαι *ἀξιώσεις* τῶν Πατριαρχείων ἢ μᾶλλον οἱ ὅροι, ἐφ' οἷς τὰ Πατριαρχεῖα ἐχειραφέτησαν τὴν ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν, καὶ τοὺς ὁποίους μάλιστα ὅρους ἡ ἑλληνικὴ Πολιτεία ὡς καὶ ἐκ τῶν νόμων Σ καὶ ΣΑ ἐξάγεται *δὲν ἀπεδέχθη*. Προτιμῶ δ' ἄλλως νὰ ἐμμείνω εἰς τὴν γνώμην ὅτι ἡ Εἰσαγ. Γνωμ. ἀποφαίνεται δογματικῶς, ὡς ἄνω, παρὰ νὰ δεχθῶ ὅτι ἐπικαλεῖται ὡς ἐπιχειρήματα τοὺς νόμους Σ καὶ ΣΑ τοῦ 1852, οἱ ὁποῖοι καὶ ἂν ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἑρμηνείαν τοῦ Συντάγματος, τοὐναντίον θ' ἀπεδείκνυον ὅτι οὐχὶ *πάντες* ἀλλὰ μόνον οἱ δογματικοὶ κανόνες ἰσχύουσιν ὡς συνταγματικαὶ διατάξεις.

Πρὶν ἢ ὅμως ἐπιχειρήσω νὰ ἀποδείξω τὴν κατ' ἐμὲ ἀληθῆ ἔννοιαν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος, πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅοι ὑπάρχουσιν ἱεροὶ Ἀποστολικοὶ καὶ συνοδικοὶ κανόνες, ἄσχετοι πρὸς τὸ δόγμα, οἱ ὁποῖοι ὀρθότερον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἰσχύωσιν ὡς συνταγματικαὶ διατάξεις (χωρὶς ἐκ τούτου νὰ δικαιολογῆταί τις νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι καὶ καθιερώθη ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἡ ἰσχὺς αὐτῶν), ἀλλὰ τοὺς ὁποίους οὐδείς ποτε χριστιανός, καὶ δὴ Ἕλλην νομοθέτης, θέλει σκεφθῆ νὰ καταργήσῃ, καὶ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ ἄλλοι κανόνες, περιπεσόντες εἰς τοιαύτην ἐκ τῶν περιστάσεων ἀχρησίαν, τοὺς ὁποίους οὐδείς ποτε νομοθέτης θέλει σκεφθῆ νὰ ἀναστήσῃ.

Καὶ ταῦτα διότι καὶ αἱ πολιτεῖαι αἱ νεώτεραι καὶ ἡ κατάστασις καὶ ὁ προορισμὸς τῆς ἐκκλησίας καὶ ἡ νεωτέρα κοινωνία εἰσὶν ἐν πλείστοις διάφοροι ἐκείνων, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ὁποίων ἐψηφίσθησαν οἱ διάφοροι κανόνες.

Ἀλλ' ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ ζήτημα, ὃ ἐστί, εἰς τὴν ἔρευναν περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος, εἶνε ἀναγκαῖον νὰ σημειώσωμεν ἐν συντομίᾳ, ποῖαι περὶ τῆς ἀναγκαίας δικαιοδοσίας τῆς ἐκκλησίας ἐκράτησαν, μέχρι τῆς ψηφίσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ἰδέαι, παρά τε τῇ ἐκκλησίᾳ, παρὰ τῇ Πολιτείᾳ, καὶ παρὰ τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Τὰ κρατήσαντα πρὸ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1844.

Διὰ τοῦ α΄ ἄρθρου τῆς ἀπὸ 23 Ἰουλίου 1833 διακηρύξεως περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ὥρισεν, ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν ἐν τῷ Κράτει ἀρχιερέων, «Ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἐν Πνεύματι μὴ ἀναγνωρίζουσα ἄλλην κεφαλὴν παρὰ τὸν θεμελιωτὴν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως τὸν Κύριον καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, *κατὰ δὲ τὸ διοικητικὸν μέρος ἔχουσα ἀρχηγὸν τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος*, εἶνε αὐτοκέφαλος καὶ ἀνεξάρτητος ἀπὸ πάσης ἄλλης ἐξουσίας, φυλαττομένης ἀπαραχαράκτου τῆς δογματικῆς ἑνότητος κατὰ τὰ παρὰ πασῶν τῶν ὀρθοδόξων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν ἀνέκαθεν πρεσβευόμενα». Διὰ τῶν ἄλλων δὲ διατάξεων τῆς αὐτῆς διακηρύξεως διῃρέθησαν τὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἐσωτερικά, ἐξωτερικὰ καὶ σύμμικτα καὶ ἐκανονίσθη, ἄνευ προσηλώσεως καὶ ἐν πολλοῖς ἀσχέτως πρὸς τοὺς κανόνας, ἡ δρᾶσις καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας. Τὴν ἔννοιαν τῆς διακηρύξεως δίδει σαφῶς εὐθὺς τότε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος μὲ Γραμματέα τὸν πολὺν Φαρμακίδην διὰ τῆς ἀπὸ 30 Ἰουλίου 1833 καὶ ὑπ' ἀρ. 3 ἐγκυκλίου της πρὸς τοὺς σεβασμιωτάτους μητροπολίτας, ἀρχιεπισκόπους, ἐπισκόπους καὶ ἐκκλησιαστικοὺς τοποτηρητὰς τοῦ Βασιλείου, ἐκδοθείσης κατ' *ἔγκρισιν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος*. «Ἐκρίθη λοιπὸν εὔλογον, λέγει ἡ ἐγκύκλιος, νὰ συσταθῇ σύνοδος διαρκής, ἐνεργοῦσα κατὰ μὲν τὰ *ἐντὸς* τῆς Ἐκκλησίας πράγματα, οἷον *τὰ δόγματα καὶ τὰς ἱερὰς τελετάς*, κατὰ τοὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς παραδόσεις, ἀφ' ἑαυτῆς καὶ δι' ἑαυτῆς ἐλευθέρως· κατὰ δὲ τὰ *ἐκτός*, οἷον τὸ *διοικητικὸν* αὐτῆς μέρος ὑπὸ τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν, κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας συνήθειαν, κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας *καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους*». Αὐτὰ ἐφρόνει τότε Πολιτεία καὶ Ἐκκλησία· ὅτι δηλ. ὡς πρὸς τὰ δόγματα καὶ τὰς ἱερὰς τελετὰς ἔδει νὰ ἰσχύωσιν ἀπολύτως οἱ Ἀποστολικοὶ καὶ συνοδικοὶ κανόνες, ὡς πρὸς τὸ *διοικητικὸν* δὲ μέρος τῆς Ἐκκλησίας *καὶ* οἱ πολιτικοὶ νόμοι. Σημειωτέον δὲ, ὅτι ταῦτα ἐκράτησαν καὶ μετὰ τὸ Σύνταγμα καὶ μέχρι τοῦ νόμου ΣΑ΄ τοῦ 1852.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἰδεῶν τῆς πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Τῆς δὲ ἐπιστήμης αἱ γνῶμαι περίπου αἱ αὐταὶ συνοψίζονται εἰς τὴν ἑξῆς περικοπὴν μελέτης τοῦ ἀειμνήστου Π. Καλλιγᾶ περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ πολιτικὸν Δίκαιον, δημοσιευθείσης κατὰ 1840.

«Σήμερον δὲν ἔχει πλέον ἡ Ἐκκλησία οὔτε τὸ δικαίωμα νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ ὅριά της, ἀφοῦ ἤλλαξεν ἡ κοινωνία ἀπέναντί της. Ἡ κοινωνία δὲν εἶνε πλέον τὸ ἀγγεῖον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συντριφθῇ, μὴ δυνάμενον νὰ περιλάβῃ τὸν ἄπειρον στοχασμὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ σημερινὴ κοινωνία ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν Χριστιανισμόν, ἔχει ἐντὸς ἑαυτῆς τὸ στοιχεῖόν του καὶ εἶνε ἀπέναντί του ἐλευθέρα, κυοφοροῦσα τὸ σπέρμα ὅπερ ἐδέχθη. Τὸ ἄπειρον ἐγεννήθη ἐντὸς τοῦ πεπερασμένου. Ἡ Ἐκκλησία λοιπὸν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχῃ ἀποστολικὴν ἐπαγγελίαν καὶ *εἶνε μόνον ὁ φύλαξ τοῦ δόγματος*, διατηροῦσα διὰ πάντοτε τὴν ζωήν του καὶ προοδεύουσα μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους....

Ἐὰν ἡ θρησκεία σήμερον διεγείρετο κατὰ τῆς πολιτείας ἤθελεν εἶνε *φανατισμός*, διότι ἡ θρησκεία *δὲν ἔχει πλέον ἀπέναντι τῆς πολιτείας ἰδιαίτερον ἠθικὸν καὶ οὐσιώδη σκοπόν*, ὅστις νὰ μὴ ὑπάρχῃ εἰς τὴν πολιτείαν.

Ἡ πολιτεία εἶνε ὁ αὐτὸς ἠθικὸς σκοπός, ἀλλ' ὡς ὑπάρχων, πραγματικὸς καὶ μάλιστα ἠθικῶς ὑπάρχων, τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος ἐλευθέρως νοεῖ· ἡ θρησκεία ὅμως εἶνε αὐτὴ ἡ οὐσία ὡς πίστις καὶ αἴσθημα· ἐὰν αὐτὸ τὸ αἴσθημα ἀφίνετο εἰς τὴν διάκρισίν του, ἤθελεν ἀνατρέψει κάθε καθεστώς, μὴ συλλαμβάνον τὸ ἀντικείμενόν του ὡς συγκεκριμένον καὶ διακεκριμένον, ἀλλὰ βυθίζον καὶ καταστρέφον ὅλα ἐντὸς τοῦ ἀορίστου, τοῦ ἀνησύχου τούτου καὶ ἀκορέστου αἰσθήματος.

Καθὼς εἰς τὸ κέντρον τοῦ πλανητικοῦ συστήματος ὁ ἥλιος μακρόθεν ζωογονεῖ, φωτίζει τὰς σφαίρας καὶ θέτει εἰς τὴν κίνησίν των τὸν χαλινὸν τῆς ἁρμονίας, ἐὰν ὅμως τὰς ἐπλησίαζεν, ἤθελε φέρει τὸ χάος, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ θρησκεία μόνον ἀπὸ σύμμετρον ἀπόστασιν δύναται νὰ μεταδώσῃ ζωὴν σώζουσα καὶ ὄχι καταστρέφουσα τὸ πεπερασμένον ἐντὸς τοῦ ἀπείρου.... Τῆς θρησκείας τὸ ἔδαφος ἀπὸ τότε εἶνε τὸ ἐσωτερικόν, τῆς συνειδήσεως, τῆς πολιτείας τὸ ἐξωτερικόν, τῆς ὑπάρξεως. Ἡ θρησκεία ἔχει λοιπὸν μόνον τὴν *ἐσωτερικὴν ἐνέργειαν* τῆς διαδοχῆς, ὄχι *τὴν ἐξωτερικὴν* τῆς πράξεως, καὶ διὰ τοῦτο λέγει ὁ Ἰησοῦς «τὰ Καίσαρος Καίσαρι, τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ», ἀλήθεια τῆς ὁποίας τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἀξίαν μὲ τὸν 16ον αἰῶνα μανθάνει ἡ Εὐρώπη.»

Τὰ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1844.

Κατὰ τὸ σχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ ΤΗΣ „ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ"

ΛΑΪΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΑΣΣΙΑΝΟΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

—Καὶ τ' εἶν' ἡ τέχνη σου ;

—Δὲν ἤκουσες, ὅτ' εἶμαι δικηγόρος;

—Ἤκουσα, ὅτ' εἶσαι δικηγόρος, ἀλλὰ δὲν ξέρω καὶ τ' εἶν' αὐτὴ ἡ δικηγορική, καὶ σὲ τί θὰ χρησιμέψῃ ἐδῶ πέρα.

—Νά ! Ὅποιος ἀπὸ ἐκεινούς, ποῦ εἶναι ἐδῶ μέσα ἔχει παράπονα, θὰ μοῦ τὰ λέγῃ, κι' ἐγὼ θὰ κάνω ἀγωγὴ στὸν Θεό. Ἐννοεῖται, ὅτι θὰ πληρόνωμαι γιὰ τὸν κόπο μου...

—Τί λές, βρὲ ἀδερφέ. (Τοῦ εἶπε ὁ Ἅγιος Κασσιανὸς μὲ ἀπορία). Ἂν εἶν' ἔτσι, τότε ἐσὺ θὰ εὐεργετήσῃς τὸν κόσμο ἐδῶ μέσα! Πρῶτα-πρῶτα ἐγὼ ἔχω ἕνα σωρὸ παράπονα.

—Τότε (εἶπε ὁ Δικηγόρος) ἀρχίζομε ἀδὰ τώρα. Πέ μου τὸ ἱστορικὸ τῶν παραπόνων σου γιὰ νὰ συντάξω τὴν ἀγωγή...

—Ἐδῶ μέσα εἴμεστε πολλοὶ ἅγιοι...

—Εἶστε πολλοί ;... Ἔ ! Πολὺ καλά ! Πολὺ καλά ! Λέγε...

—Κι' ἐνῷ ὅλοι μας, ὡς ἅγιοι, πρέπει νὰ ἔχωμε τὲς ἴδιες τιμές, καὶ τὲς ἴδιες προσφορὲς ἀπὸ τὸν Κόσμο,... ἄλλοι ἔχουν πάρα πολλές, ἄλλοι πολλές, ἄλλοι λίγες, κι' ἄλλοι, σὰν καλιώρα ἐγώ, δὲν ἔχουν καθόλου !

Ὁ Δικηγόρος πετάχτηκε μιὰ πήχη ἀπάνω ἀπὸ τὸ κάθισμά του, γιὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀγανάχτησίν του, γιὰ τὴν ἀδικία κι' εἶπε :

— Τί λές, βρὲ ἀδελφέ ; Ἔχει τὸ μέρος καὶ στὸν Παράδεισο ἡ ἀδικία ; Μωρέ, κι' ἐγὼ νόμιζα, ὅτι βρίσκονταν μόνον στὸν Κόσμο.

— Τώρα, κὺρ-Δικηγόρε, δὲν μοῦ λές, ἔχω δίκιο νὰ παραπονοῦμαι, ἢ δὲν ἔχω;

—Ἔχεις καὶ παρᾶχεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ μοῦ δώσῃς τὰ στοιχεῖα τῆς ἀδικίας γιὰ νὰ σοῦ συντάξω τὴν ἀγωγή. Πρέπει νὰ μοῦ ὀνομάσῃς τὸ πρόσωπο, ποῦ σὲ ἀδικεῖ. . .

— Νά, ἐγώ, μαθές, δὲν λαμβάνω τίποτε ἀπὸ τὸν Κόσμο, ἐνῷ ὁ Ἅη-Νικόλας ἔχει κάθε μέρα καὶ δῶρα. Σήμερα εἴμουν στὸν Ἀπόστολο Πέτρο καὶ δὲν πρόφτανε ὁ καμένος ν' ἀνοίγῃ καὶ νὰ κλειῇ τὴ θύρα γιὰ νὰ μπαίνουν μέσα τὰ κηριά, τὰ λάδια, τὰ θυμιάματα, οἱ ἐκκλησιές, οἱ λειτουργιές. . . Αὐτὰ ὅλα τὰ παίρνει ὁ Ἅη-Νικόλας μοναχά, ἐνῷ, ὡς ἅγιοι, πρέπει νὰ παίρωμε κι' ἐμεῖς οἱ ἄλλοι . . . Κατάλαβες ;

— Ναί, ναί, κατάλαβα. Ἀνάγκη νὰ συντάξω μι' ἀγωγὴ ἐναντίον τοῦ Ἅη Νικόλα, ὅτι σφετερίζεται πράγματα, ποῦ ἀνήκουν καὶ σ' ἄλλους ἁγίους . . .

— Εἶσαι βέβαιος, ὅτι θὰ βρῶ τὸ δίκιο μου ;

— Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν Θεό. Πῶς καταλαβαίνεις ; Εἶναι δίκιος ὁ Θεός ;

— Καὶ πολὺ μάλιστα, ἀλλὰ δὲν θὰ ξέρῃ τί γίνεται.

— Ἐγὼ ὅμως τὸ ἀμφιβάλλω πολύ, εἶπε μέσα του ὁ δικηγόρος, διότι ὅπως ἔβλεπα στὸν Κόσμο, οἱ μεγαλύτερες ἀδικίες πηγάζουν ἀπὸ τὸν Θεό. Ἄλλον κάνει πλούσιο, κι' ἄλλον φτωχό, ἄλλον εὐτυχισμένο κι' ἄλλον δυστυχισμένο, ἄλλον ὤμορφο κι' ἄλλον ἄσχημο, ἄλλου δίνει παιδιὰ κι' ἄλλου δὲν δίνει, ἄλλου τὰ παίρει κι' ἄλλου τ' ἀφίνει.

Αὐτὰ φαίνεται θὰ κάνῃ κι' ἐδῶ.

Ὕστερα γυρίζοντας πρὸς τὸν Ἅγιον Κασσιανό, τοῦ εἶπε :

— Ἂν εἶναι ὅπως λές, τότε ἀπὸ τώρα ἔχεις τὸ δίκιο στὸν κόρφο σου.

Ἐνῷ ὁ Ἅγιος Κασσιανὸς χαίρονταν, ὁ δικηγόρος δίπλωσε ἕνα χαρτὶ τοῦ μάκρου, πῆρε τὴν πέννα του κι' ἄρχισε νὰ γράφῃ τὴν ἀγωγή :

Ἀγωγὴ

Ἁγίου Κασσιανοῦ, κατοίκου Παραδείσου

Κατὰ

Ἁγίου Νικολάου, καποίκου ὡσαύτως

Ἐν Παραδείσῳ τῇ . . . .

Ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου Παραδείσου

Ὁ ἀντίδικος, πρὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου, σφετεριζόμενος τὰ εἰς ἅπασαν τὴν Κοινότητα τοῦ Παραδείσου ἀνήκοντα ἀγαθά, ἐνεργεῖ παρὰ τῷ Κόσμῳ καὶ τῷ ἀποστέλλονται ταῦτα ἐπ' ἐνόματί του μόνον, χωρὶς νὰ καρποῦται ἄλλος τις ἐκ τούτων. Μεταξὺ τῶν ἄλλων παραδεισιτῶν τυγχάνω καὶ ὁ ὑποφαινόμενος καὶ παρακαλῶ ὅπως κατὰ τὸν νόμον διατα-

Συντάγματος τοῦ 1844 ἄρθρ. 2 «ἡ Ἑλλ. Ἐκκλησία *πνευματικῶς* μὲν καὶ *δογματικῶς* εἶνε ἀναποσπάστως ἡνωμένη μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει . . . .».

Κατὰ τὴν συζήτησιν ὅμως ἐπροτάθη εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ προστεθῶσι μετὰ τὴν λέξιν «δογματικῶς» καὶ αἱ λέξεις «καὶ κανονικῶς», ὁ δὲ εἰσηγητὴς τῆς προσθήκης ἐξήγησε ταύτην ὡς ἑξῆς: «Τὸ *κανονικῶς* τοῦτο δὲν σημαίνει κράτος ἐν κράτει, οὔτε ὅτι σκοπὸς τούτου εἶνε νὰ ὑποταχθῇ ἡ πολιτικὴ ἐξουσία εἰς τὴν ἐκκλησιαστικήν, ἀλλ' ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἔχει *κανονικὴν ἑνότητα* μετὰ τῶν ἄλλων ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἔχει τοὺς αὐτοὺς κανόνας *ὡς ὁδηγοὺς εἰς τὰ τῆς θρησκείας*».

Ἡ ἐξήγησις αὕτη ἐσκόπει νὰ διασκεδάσῃ τοὺς φόβους τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως ὅτι οἱ Ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ κανόνες ἤθελον πάντες ἰσχύσει ὡς συνταγματικαὶ διατάξεις καὶ νὰ πείσῃ ὅτι πρόκειται περὶ τῶν δογματικῶν κανόνων, τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν μετὰ τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν *ἑνότητα*, τῶν ὁδηγῶν εἰς τὰ τῆς θρησκείας.

Ἀλλ' ἡ ἐξήγησις δὲν καθησύχασε τὴν ἀνησυχήσασαν Συνέλευσιν. Ἐπηκολούθησε δὲ συζήτησις καταναλώσασα τρεῖς συνεδριάσεις τῆς 3, 4 καὶ 5 Ἰανουαρίου 1844, καθ' ἃς ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν πρακτικῶν, ἀνεπτύχθησαν ὅλοι οἱ φόβοι μήπως διὰ τῆς προσθήκης ταύτης ἰσχύσωσιν ὡς συνταγματικαὶ διατάξεις οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ κανόνες.

(ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐφετεῖον

(Τὸ ἀτύχημα τοῦ Ἀθηναίου δικηγόρου κ. Εὐγ. Κωστοπούλου)

Ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς χθὲς τοῦ συνήθους τμήματος τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν ἐδόθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις δικηγόρου κ. Εὐγ. Κωστοπούλου ὁ ὅρκος ὅστις εἶχεν ἐπιβληθῇ αὐτῷ ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 160 τοῦ ἔτους 1908 ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ἥτις εἶχεν ἐκδοθῇ συνεπείᾳ ἐφέσεως τούτου κατὰ τῆς γνωστῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς γνωστῆς ὑποθέσεως κατὰ τῆς ἑταιρίας τῶν Ἱπποσιδηροδρόμων Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἠσχολήθημεν διὰ μακρῶν πρὸ ἔτους περίπου ὁπότε εἶχε δημοσιευθῇ ἡ ὑπ' ἀριθ. 2502 τοῦ 1907 ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἥτις, ἐκτιμήσασα τὰς διεξαχθείσας ἀποδείξεις, εἶχε καταλήξει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι δικηγόρος ἐν ἐνεργείᾳ, ἐξασκῶν τὸ ἐπάγγελμά του ἐν Ἀθήναις καὶ στερηθεὶς καθ' ὁλοκληρίαν τοῦ ἑνὸς τῶν ποδῶν, δὲν καθίσταται ἀνίκανος πρὸς τὸ δικηγορεῖν καὶ ἑπομένως δὲν στερεῖται οὔτε τοῦ ὅλου οὔτε τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῶν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του τούτου εἰσοδημάτων! Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς τοιαύτης σκέψεως εἶχεν ἐπιδικάσει εἰς τὸν ἐν λόγῳ δικηγόρον ὡς ἀποζημίωσιν δραχμὰς ***τέσσαρας*** καθ' ἑκάστην! Εὐτυχῶς ἡ ἀπόφασις αὕτη μετερρυθμίσθη ὑπὸ τῆς ἄνω ἀποφάσεως τοῦ Ἐφετείου, ἥτις ἐπιδικάζει ἀθρόως τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 36.000 ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γνωστῆς διατάξεως 68 τῶν Πανδεκτῶν (35.2), θεωρήσασα ὡς ἀποδεδειγμένον τὸ γεγονός, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπῆλθε τὸ δυστύχημα, ὁ παθὼν δικηγόρος κ. Εὐγ. Κωστόπουλος διέτρεχε τὸ 37ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Ἐφετείου, οὖσα ὁριστικὴ ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τῆς δόσεως τοῦ ἐν λόγῳ ὅρκου, τερματίζει οὕτω τὴν διαφορὰν ταύτην καὶ παρέχει εὐπρεπῆ πως τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως εἰς ἓν τῶν συμπαθεστέρων μελῶν τοῦ δικηγορικοῦ σώματος τῶν Ἀθηνῶν, οἷος ὁ τόσον δεινῶς ἀτυχήσας κ. Εὐγένιος Κωστόπουλος.

ΠΩΣ ΚΑΘΑΡΟΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Κύριε Συντάκτα,

Ἓν ζήτημα, οὐχὶ ἐπουσιῶδες κατ' ἐμέ, τὸ παρεῖδε μέχρι τοῦδε ἡ «Δικαιοσύνη». Τὸ ζήτημα τῆς καθαρογραφῆς, κατὰ τὴν κρατήσασαν ἔκφρασιν, τῶν ἀποφάσεων παρ' ἅπασι μὲν τοῖς δικαστηρίοις, ἰδιαίτατα ὅμως ἐν τῷ Πρωτοδικείῳ. Ὀνομάζω τὸ ζήτημα οὐσιῶδες, διότι συνηθέστατα, εἴτε ἐκ τῆς ἀπειρίας ἐκείνων εἰς οὓς ἀνατίθεται ὁ καταρτισμὸς τοῦ πρωτοτύπου τῶν ἀποφάσεων ὑπογραμματέων ἢ γραφέων, εἴτε ἐκ τῆς τελείας τούτων ἀγραμματοσύνης, εἴτε καὶ ἐκ τῆς ἀπεριγράπτου αὐτῶν κακογραφίας, προσλαμβάνουν τὸ ὄνομα τῆς ἀποφάσεως ἔγγραφα, ἅτινα ἀμφιβάλλω ἂν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ κατελάμβανον θέσιν καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ ἀστυνομικῷ ἀρχείῳ. Τὸ φαινόμενον δὲ παρατηρεῖται κατὰ κανόνα μὲν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις, ἀρκετὰ δὲ συνήθως καὶ ἐν τοῖς πρωτοτύποις. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν πρόκειται περὶ κακογραφίας ἢ καὶ ἀνορθογραφιῶν ἢ καὶ ἀσυνταξιῶν ἐπὶ τέλους, τὸ πρᾶγμα ἐξοικονομεῖται, ὑπάρχουν ὅμως περιστάσεις οὐκ ὀλίγαι, κατὰ τὰς ὁποίας εἴτε ἀλλοιοῦται αὐτὸ τοῦτο τὸ περιεχόμενον τῶν ἀποφάσεων, εἴτε τὸ σκεπτικὸν ἢ διατακτικὸν αὐτῶν ἀποβαίνει τελείως ἀκατανόητον. Ἐγὼ τοὐλάχιστον γνωρίζω περιπτώσεις πλείονας τῆς μιᾶς, καθ' ἃς ὁ ὅρκος, ὁ κατὰ τὸ σκεπτικὸν τῆς ἀποφάσεως ἐπιβλητέος εἰς τὸν ἐναγόμενον, ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἐνάγοντα καὶ τἀνάπαλιν, ὡς καὶ πλείστας ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς μία παράλειψις ἑνὸς «δὲν» ἢ μία ἀλλοίωσις τούτου ἐν τῷ ἀποδεικτέῳ θέματι περιήγαγεν εἰς ἀμηχανίαν κυριολεκτικῶς τοὺς χειριζομένους τὰς ὑποθέσεις δικηγόρους, οἵτινες ὑπεβλήθησαν εἰς δαπάνας δύο ἢ καὶ τριῶν συζητήσεων πρὸς διόρθωσιν τῆς προφανοῦς ἀγραμματοσύνης τῶν συνταξάντων τὴν ἀπόφασιν ὑπογραμματέων ἢ γραφέων. Γνωρίζω ἀκόμη περίπτωσιν καθ' ἣν ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου ἐξεδόθη ἀπόφασις καταδικάζουσα τοῦτον νὰ καταβάλῃ εἰς τὸν ἐνάγοντα τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς ἐκ δραχμῶν εἴκοσι πέντε καὶ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης ἐκ δραχμῶν ***ὀγδοήκοντα ἓξ χιλιάδων!*** καὶ τὰ τέλη.

Διὰ νὰ μὴ ὑποτεθῇ ὅμως ὅτι γράφω φαντασιώδη παραδοξολογήματα, σᾶς παραθέτω περικοπὴν ἐκ τοῦ σκεπτικοῦ προσφάτου ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ὑπ' ἀριθ. 7450 τοῦ ἔτους 1907 ἔχουσαν ἐπὶ λέξει χάριν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀθανασίας ὡς ἑξῆς: «Ἡ ἀπόδειξις δὲ γενήσεται πλὴν μαρτύρων κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου προκειμένης ἀξίας λόγῳ συμβάσεως τοιαύτης μὴ ἀποτελούσης τῶν ἐπικαλουμένων ἐγγράφων καθ' ὅσον ἀφορᾷ τῆς παρὰ τῶν διαδίκων ἐπικαλουμένης συμβάσεως καὶ τὴν καταβολὴν τοῦ ἀρραβῶνος καὶ διὰ μαρτύρων δὲ τὴν ὑπαίτιον ματαίωσιν τῆς συμβάσεως παρ' ἑκατέρου τῶν διαδίκων» ! ! !

Ἠννοήσατε σεῖς τίποτε ἀπὸ ὅλας αὐτὰς λέξεις; Ἐγὼ τοὐλάχιστον ὄχι μόνον δὲν ἠννόησα ἀλλὰ καὶ ἀδυνατῶ νὰ διατυπώσω λόγους ἐφέσεως, διότι εἶμαι ὑπόχρεως νὰ ἐξενέγκω παράπονα κατὰ τῆς ἀποφάσεως, διὰ νὰ ἐξενέγκω δὲ παράπονα, ἡ λογικὴ τοὐλάχιστον προϋποθέτει, ὅτι ἠννόησα ἐκεῖνο καθ' οὗ παραπονοῦμαι.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει αὐτούσιον τὸ ἀντίγραφον τῆς ἄνω ἀποφάσεως, ἥτις μοὶ ἐκοινοποιήθη παρὰ τοῦ ἀντιδίκου μου καὶ ἥτις ἐν τῷ συνόλῳ της ἀποτελεῖ ἀπόλαυσιν τὸ ὀλιγώτερον καὶ ἔκθεσιν συντακτικῶν μαργαριτῶν, σᾶς ἀποστέλλω μὲ τὴν παράκλησιν νὰ μὴ μοὶ τὸ ἐπιστρέψητε.

Ὁ συνάδελφός σας

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Ἀριθμὸς ἐπιστολῶν οὐχὶ εὐκαταφρόνητος, ἃς ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Σαββάτου λαμβάνομεν, ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἰδίᾳ,

Καὶ γλωσσολογικά!

καὶ διαμαρτυρίαι προφορικαὶ πολυπληθέστεραι, μετέτρεψαν τὴν «Δικαιοσύνην» εἰς κατηγορουμένην ἐπὶ ἐγκλήματι ἐσχάτης προδοσίας κατὰ τῆς καθαρευούσης! Ἀφορμὴν διὰ τὴν τοιαύτην κατηγορίαν παρέσχεν τὸ ἐν ἐπιφυλλίδι δημοσίευμα τοῦ κ. Χ. Χρηστοβασίλη, ὅπερ ὁ γράψας ἔσχε τὴν εὐμένειαν νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὰς στήλας τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν καὶ τοῦ ὁποίου τὸ τελευταῖον μέρος δημοσιεύομεν σήμερον. Γλῶσσα τοιαύτη, μᾶς γράφουν καὶ μᾶς λέγουν, ἀπασχολοῦσα στενὸν κύκλον φαντασιοκόπων, δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ τύχῃ ξενίας καὶ ἐν ταῖς στήλαις ἐφημερίδος ὡς ἡ «Δικαιοσύνη», ἥτις ἀπευθύνεται πρὸς ἐπιλέκτους ἀναγνώστας ὡς οἱ δικηγόροι καὶ οἱ δικαστικοὶ ἐν γένει.

Ἀνάγκη ἄρα νὰ ἀπολογηθῶμεν καὶ ἀπολογούμεθα προσάγοντες καὶ ἐπιδεικνύοντες εἰς τοὺς ἐπιλέκτους ἡμῶν ἀναγνώστας τοὺς τρεῖς μέχρι τοῦδε τόμους τῆς «Δικαιοσύνης» μὲ τὴν γλῶσσάν των τὴν πλέον ἢ ἀριστοκρατικήν, ἂν ὁ χαρακτηρισμὸς εἶνε ἐπιτετραμμένος. Δι' ἡμᾶς ἀρκεῖ τοῦτο καὶ μόνον, περιττὸν δὲ νὰ ἐκταθῶμεν καὶ εἰς περαιτέρω θεωρίας περὶ τῆς γλώσσης ἥτις ἁρμόζει νὰ ἐπικρατήσῃ ἢ ἥτις θὰ ἐπικρατήσῃ, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον καὶ ἁρμοδιότητος στερούμεθα πρὸς τοῦτο.

Ἂν ἑπομένως εἷς τῶν διαπρεπεστέρων παρ' ἡμῖν λογογράφων, ὡς ὁ κ. Χ. Χριστοβασίλης, ἀναπαρέστησεν εἰς γλῶσσαν διάφορον ἐκείνης εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἐφημερὶς ἡμῶν γράφεται, μίαν παράδοσιν τοῦ λαοῦ σχετιζομένην μὲ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου καὶ ἂν τὸν μύθον τοῦτον, ὡς ἐγράφη, ἐφιλοξένησαν αἱ στῆλαι τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν, τοῦτο πᾶν ἄλλο σημαίνει ἢ ὅτι ἐκηρύχθημεν ὀπαδοὶ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος, πολλῷ δ' ἧττον.....καὶ ὄργανα ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς γλωσσικῆς προπαγάνδας! Διότι καὶ ὑπαινιγμοὶ τοιαύτης φύσεως ρίπτονται διά τινων ἐπιστολῶν ἃς ὡς ἐλέχθη ἐλάβομεν.

Ὁπωσδήποτε παρέχεται εἰς ἡμᾶς ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐκεῖνο ὅπερ ὁ δεινότερος χειριστὴς τῆς νεωτέρας ἡμῶν γλώσσης κ. Βλ. Γαβριηλίδης ἔγραψε πρό τινος, ὅτι μέχρι νεωτέρας διαταγῆς, τὸ μὲν διήγημα θὰ γράφεται εἰς τὴν λαϊκὴν λεγομένην γλῶσσαν—οὐχὶ βεβαίως τὴν τοῦ Ψυχάρη ἢ Παλαμᾶ—τὰ δὲ ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων, τὰ δικαστικὰ ἔγγραφα καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐν γένει εἰς τὴν μόνην γλῶσσαν ἥτις εἶνε ἱκανὴ ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τοῦτο. Γλῶσσα δὲ τοιαύτη εἶνε ἐκείνη ἣν ἡ «Δικαιοσύνη» ἀπὸ τοῦ πρώτου φύλλου της ἠκολούθησε καὶ θὰ ἀκολουθήσῃ.

Εἰς τὰ κατὰ συνθήκην ψεύδη του ὁ Μὰξ Νορδάου δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ κατὰ ποίαν λογικὴν αἱ πολιτεῖαι ὡς προϋπόθεσιν τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικηγορικοῦ ἢ τοῦ ἰατρικοῦ ἢ τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος ἀπαιτοῦσι δίπλωμα, ἐνῶ διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δημοσιογράφου δὲν ἀπαιτοῦσι τοιοῦτο. Τὸ πρᾶγμα δὲ φαίνεται κατὰ τοσοῦτον παράδοξον εἰς τὸν

Ἠθικῆς διπλώματα

χθῇ ἐμπροθέσμως οὗτος νὰ μοῦ ἀποτίσῃ τὸ ἀνάλογόν μου, ἐξ ὅλων τῶν ποσοτήτων, ἃς ἔχει λάβει μέχρις σήμερον, ὧν ἀκριβὴς κατάλογος εὑρίσκεται παρὰ τῷ κλειδοκράτορι τοῦ παραδείσου Ἀποστόλῳ Πέτρῳ, καὶ νὰ παύσῃ εἰς τὸ ἑξῆς διενεργῶν ἐπ' ὀνόματί του τὰς ἐκ τοῦ Κόσμου ἀποστολὰς κηροῦ, ἐλαίου, θυμιάματος, ἐκκλησιῶν, λειτουργιῶν κλ.

Προτείνω μάρτυρας τῶν διηνεκῶν τούτων ἀποστολῶν τούς:

1) Ἀπόστολον Πέτρον, κλειδοκράτορα τοῦ Παραδείσου καὶ 2—15 τοὺς παρ' αὐτῷ εὑρισκομένους θεράποντας, οἵτινες συνοδεύουσιν ἑκάστοτε αὐτὰς εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς κατοικίας του.

Εὐπειθέστατος

ὁ αἰτῶν

Ἅμα ἐτελείωσε τὴν σύνταξιν τῆς ἀγωγῆς ἔδωκε τὸ δικόγραφο στὸν Ἅγιο Κασσιανὸ λέγοντάς του:

— Ὑπόγραψε!

— Ποῦ νὰ ὑπογράψω;

— Κάτω ἀπὸ τὸ «**εὐπειθέστατος**»

Ὁ Ἅγιος Κασσιανὸς ὑπόγραψε, κι' ὕστερα τὸν ἐρώτησε.

— Καὶ τώρα;

— Τώρα, νὰ πάρῃς τὴν ἀγωγή σου καὶ νὰ πᾷς στὸν Γραμματέα τοῦ Κυρίου Θεοῦ καὶ νὰ τοῦ τὴν δώκῃς. Τ' ἄλλα ὕστερα ἔρχονται μοναχά τους.

Στὴ στιγμὴ ὁ Ἅγιος Κασσιανὸς μιὰ καὶ δυὸ στὸν Γραμματέα τοῦ Θεοῦ. Τοῦ ἔδωκε τὴν ἀγωγὴ κι' ἀμέσως γύρισε στὸ κελλί του.

*

Τὸ ἄλλο τὸ πρωί, ὅταν ὁ Ἅγιος Κασσιανὸς πῆγε νὰ παρουσιασθῇ στὸν Θεό, μαζὺ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἁγίους, ὁ Θεὸς τὸν ρώτησε μὲ αὐστηρότητα:

— Δική σου εἶν' αὐτὴ ἡ ἀγωγή, Ἅγιε Κασσιανέ;

— Δική μου παμέγιστε! Ἀπολογήθηκε ὁ Ἅγιος Κασσιανός.

— Ποιὸς σοῦ τὴν ἔφκιασε;

— Ἕνας δικηγόρος.

— Δικηγόρος! (ξεφώνησε ὁ Θεὸς) Καὶ ποῦ βρέθηκε σ' αὐτὸν τὸν ἱερὸν τόπο δικηγόρος!

— Χθὲς ἦρθε ἀπὸ τὸν Κόσμο καὶ μένει στὸ κελλί μου.

Ἀμέσως ὁ Θεὸς διάταξε ἕναν ἄγγελο νὰ πάῃ νὰ φέρῃ μπροστά του τὸν δικηγόρο ἀπὸ τὸ κελλὶ τοῦ Ἁγίου Κασσιανοῦ.

Πέταξε ὁ ἄγγελος καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ἔφερε τὸν δικηγόρο στὸ θεϊκὸ παλάτι.

Ὁ Θεὸς τότε φώναξε βαρυὰ-βαρυά.

— Ἀη-Νικόλα! Ἀη-Νικόλα!

Πουθενὰ Ἀη-Νικόλας! Εἶταν ἀπών.

Τότε ὁ Θεὸς διέταξε ἑκατὸ ἀγγέλους ἄλλοι νὰ φέρουν γύρα τὸν Παράδεισο, κι' ἄλλοι νὰ καταιβοῦν στὴ γῆ καὶ στὲς θάλασσες νὰ βροῦν τὸν Ἀη-Νικόλα καὶ νὰ τὸν φέρουν μπροστά του.

— Ἄδικα τὸν γυρεύεται στὸν Παράδεισο (εἶπε ὁ Ἅγιος Κασσιανὸς) αὐτὸς βρίσκεται πάντα στὴ γῆ γιὰ νὰ μαζεύῃ εἰσοδήματα. Σιωπή! Τοῦ εἶπε ὁ Θεός!

Δὲν πρόφτασε νὰ τελειώσῃ τὴ λέξη του, καὶ παρουσιάστηκαν οἱ ἄγγελοι, ποῦ εἶχαν σταλῆ στὲς θάλασσες, κι' ἔφεραν τὸν Ἀη-Νικόλα γυμνὸ μὲ τὸ σώβρακο μοναχά. Ἔτρεχαν τὰ νερὰ ἀπὸ πάνω του σᾶ βρύσες. Ἔτρεμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ κρατοῦσε στὰ χέρια του ἕναν ναυτικὸ λιποθυμισμένο.

— Ποῦ εἶσουν. Τοῦ φώναξε ὁ Θεὸς μὲ κατεβασμένα φρύδια.

— Ἐκεῖ ποῦ μὲ προσκαλοῦσαν οἱ Χριστιανοί, Ὑψιστέ μου!

Ἀπολογήθηκε ὁ Ἀη-Νικόλας.

— Καὶ τ' εἶν' αὐτὸς ποῦ ἔχεις στὰ χέρια σου;

— Εἶν' ἕνας κακημένος ναυτικός, μοναχοπαίδι τῆς μάννας του, ποῦ τὴν ἅρπαξαν τὰ κύματα τὴ νύχτα, μὲς στὴν καρδιὰ τῆς Μαύρης θάλασσας!

Τότε γυρίζει ὁ Θεὸς καὶ λέγει τοῦ Ἁγίου Κασσιανοῦ:

— Βλέπεις, γιατί ὁ κόσμος στέλλει καράβια τὸ κηρί, τὸ λάδι, τὰ θυμιάματα, κτλ. στὸν Ἀη-Νικόλα; Ὁποιος κοιμᾶται σὰν ἐσένα, καὶ στὸν παράδεισο ἂν βρίσκεται, πάντα λησμονημένος θὰ εἶναι.

— Ἀλλά. . . . Ἄρχισε νὰ ὁμιλήσῃ ὁ δικηγόρος.

— Στάσου μιὰ στιγμὴ (τοῦ εἶπε ὁ Θεός). Δὲν ἦρθε ἀκόμη ἡ ἀράδα σου!

Ὕστερα γυρίζοντας πρὸς τοὺς ἁγίους ὅλους, τοὺς εἶπε:

Τιμωρῶ τὸν Ἅγιο Κασσιανό, ἀφαιρῶντας του τὰ τρία τέταρτα τῆς ἁγιωσύνης του, καὶ τὸν καταδικάζω νὰ μὴ γιορτάζεται τρία χρόνια στὴν ἀράδα, καὶ νὰ γιορτάζεται μιὰ φορὰ στὰ τέσσερα χρόνια!

Ὁ Ἅγιος Κασσιανὸς ἔκλινε τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὴν ἐντροπή του, καὶ βλαστήμησε τὴν ὥρα, ποῦ ἔκανε τὴν

ἐκκεντρικὸν συγγραφέα, καθότι, ὡς λέγει, εἰς τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα θὰ εὐδοκιμήσῃ ὁ ἐπιδιδόμενος ἐὰν εἶνε καλός, τὸ δὲ δίπλωμα οὔτε θὰ ἀφαιρέσῃ οὔτε θὰ προσθέσῃ τι, ἑνῶ εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δημοσιογράφου, ἀπὸ βιομηχανικῆς πάντοτε ἐπόψεως, εὐδοκιμοῦν, κατὰ κανόνα τοὐλάχιστον, ἐκεῖνοι εἰς οὓς ἡ πολιτεία ἀναμφιβόλως δὲν θὰ ἀπένεμε δίπλωμα!

Μήπως αἱ παράβολοι αὗται σκέψεις τοῦ ἐκκεντρικοῦ τούτου συγγραφέως ἔχουν σχέσιν τινὰ μὲ τὴν ἐκτροχίασιν τῶν τελευταίων ἡμερῶν μερίδος τινὸς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου; Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει ἔδει ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ νὰ ἱδρύετο καὶ ἕδρα στοιχείων κοινωνικῆς ἠθικῆς, δίπλωμα δὲ ταύτης νὰ ἦτο ἀπαραίτητον πρὸς ἄσκησιν ἐν Ἀθήναις τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ δημοσιογράφου.

Ἓν εἶδος Πτωχοκομείου τοῦ ἑκάστοτε ἐπικρατοῦντος πολιτικοῦ κόμματος ἢ ἀσύλου τῶν ἀποφοίτων τῶν Γυμνασίων τοῦ Κράτους ἔχει

Τὸ παιδομάζωμα

ἀναγορευθῆ ἔκπαλαι τὸ Πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν, ὅπερ εἰς τὰ βλέμματα ὅλων τῶν βουλευτῶν καὶ ὅλων τῶν κομματαρχίσκων παρίσταται ὡς Πακτωλὸς ἀληθής. Τὴν συνέπειαν τῆς τοιαύτης ἀντιλήψεως τὴν βλέπομεν ζωντανὴν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἣν δημοσιεύομεν εἰς ἄλλην στήλην, τὰς ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ καταστάσεως πικρίας πρῶτοι ὅλων δοκιμάζουν οἱ δικηγόροι, οἵτινες εἶνε ὑπόχρεοι νὰ ἔρχωνται εἰς ἄμεσον ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ὑπὸ τύπον ὑπογραμματέων ἢ γραφέων ἀληθινῶν *μηνυτῶν* τῆς πολιτικῆς συναλλαγῆς. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐπὶ σειράν τινα τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἐκ συμπτώσεως καθαρᾶς, ἀνετέθη ἡ διεύθυνσις τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν εἰς ἐπιστήμονας καταδείξαντας καὶ καταδεικνύοντας ὅτι γνωρίζουν νὰ σέβωνται ἑαυτοὺς πρωτίστως, ὡς ἐπίσης εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ στελέχη τοῦ αὐτοῦ Πρωτοδικείου, ἤτοι οἱ διευθυνταὶ λεγόμενοι τῶν κατ' ἰδίαν τμημάτων, ὑπάλληλοι πεπειραμένοι καὶ ἀνώτεροι πάσης ὑπονοίας, ἔχουν καταστῆ μάρτυρες ἀληθεῖς, ἐξ ἄλλου ὅμως εἶνε ἐπίσης ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως ὅτι ὅλη ἡ καλὴ θέλησις τῶν ἀνθρώπων τούτων ναυαγεῖ πρὸ τῆς εἰσβολῆς κατὰ κυριολεξίαν τῶν τροφίμων τοῦ ἐπικρατοῦντος ἑκάστοτε πολιτικοῦ κόμματος.

Χειρισθέντες καὶ ἄλλοτε τὸ ζωτικώτατον τοῦτο ζήτημα, ὑπεδείξαμεν ὅτι ἡ τοιαύτη κατάστασις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἐπὶ μακρὸν ἀκινδύνως καὶ ὅτι πιθανώτατα θὰ ἐγερθῶμεν πρωΐαν τινὰ μανθάνοντες ὅτι ἐξηφανίσθη αὕτη ἡ διαθήκη ἢ κατεστράφη τοῦτο τὸ πολυσήμαντον ἔγγραφον ἐξ οὗ ἐξηρτᾶτο ἡ τύχη μιᾶς κληρονομίας ἢ περιουσίας. Δὲν θὰ εἶνε δὲ τότε ἀργὰ νὰ συζητῶμεν σπασμωδικῶς περὶ τῶν ληπτέων μέτρων καὶ νὰ συσκεπτώμεθα περὶ συντάξεως εἰδικοῦ ὀργανισμοῦ διὰ τὸ Πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν;

Μία μέθοδος ὅσον παλαιὰ τόσον καὶ ἀπεχθής, ἤρξατο ἀπό τινος τιθέμενη ἐν εὐρυτέρῳ κύκλῳ εἰς ἐφαρμογήν. Εἶνε ἡ μέθοδος τῶν ἀνοικτῶν

Ἀντὶ ἀγωγῆς

ἐπιστολῶν διὰ τῶν ὁποίων κηλιδοῦνται κατὰ κυριολεξίαν αἱ στῆλαι τοῦ ἡμερησίου τύπου καὶ δι' ὧν ὁ ἔχων, ὡς λέγει, νὰ λαμβάνῃ εἴκοσι ἢ τριάκοντα δίδραχμα μικρέμπορος ἢ μεγαλέμπορος ἢ ἐκμισθωτής, προκαλεῖ ὀνομαστὶ καὶ δημοσίᾳ ἐκεῖνον, παρ' οὗ λέγει ὅτι ἔχει νὰ λαμβάνῃ, ὅπως διέλθῃ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ μέρους πρὸς διακανονισμὸν τῶν λογαριασμῶν! Στερεότυπον δὲ παρακολουθεῖ τὸ ὑστερόγραφον, ὅτι ὁ οὕτω δημοσίᾳ ἀλληλογραφῶν θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην, ἐν σιωπῇ τοῦ προκαλουμένου, νὰ ἐκθέσῃ καὶ διὰ τοῦ τύπου τὰ τῶν λογαριασμῶν τούτων.

Ἀνανδρότερον τούτου καὶ ἀντικοινωνικώτερον καὶ μαρτυροῦν ἔλλειψιν καὶ ἴχνους πρὸς τοὺς νόμους καὶ πρὸς τὴν προσωπικότατα τοῦ ἄλλου σεβασμοῦ, ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν ἄλλο. Ἀντιφάρμακον δὲ κατὰ τοῦ τοιούτου εἴδους δηλητηρίου μόνον τὴν χειροδικίαν θὰ ὑπεδεικνύομεν, ὄντος δεδομένου ὅτι περὶ τοιούτου εἴδους μικρολογιῶν non curat Εἰσαγγελία.

Τὸ κακὸν θὰ ἐκτυπᾶτο ἴσως εἰς τὴν ρίζαν του, ἐὰν τοιούτου εἴδους δημοσιεύματα ἐρρίπτοντο κατὰ πρόσωπον τῶν συνταττόντων αὐτά. Ἔχομεν ὅμως ἀνδρωθῇ μέχρι τοῦ σημείου τούτου δημοσιογραφικῶς;

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ.Κ. ΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ

Ἡ «Δικαιοσύνη» ἥτις ὡς κύκλον ἀναγνωστῶν ἔχει πάντας τοὺς δικηγόρους καὶ τοὺς μετὰ τῶν δικαστηρίων ἐπαγγελματικῶς ἢ ἄλλως συνδεομένους, εἶνε προφανῶς τὸ μοναδικὸν ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου, συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, ἐπιβάλλεται νὰ γίνωνται αἱ ἐπὶ διαζυγίων, αἰτήσεων περὶ χωρισμοῦ κτημάτων κλπ. ὁριζόμεναι ὑπὸ τοῦ νόμου δημοσιεύσεις. Περιττὸν ἐπίσης νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι τὸ ὄργανον τοῦτο τῶν δικηγόρων κυρίως, πᾶν ἄλλο ἢ κερδοσκοπικὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει, τούτου δ' ἕνεκα ἀναλαμβάνει πᾶσαν ἐν γένει τοιαύτης φύσεως δημοσίευσιν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς συνήθους τιμῆς.

Τόμοι τῆς «Δικαιοσύνης» πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς, τοῦ μὲν πρώτου ἔτους πρὸς δραχμὰς 5 τοῦ δὲ δευτέρου πρὸς δραχμὰς 7.50 ἕκαστος·

γνωριμιὰ τοῦ Δικηγόρου.

— Μωρὲ δικαστήριο, ποῦναι τοῦτο! Εἶπε ὁ Δικηγόρος μέσα του. . .

Ἀλλ' ὁ Θεὸς τὸν ἤκουσε, κι' εἶπε στὸν Ἀπόστολο Πέτρο!

— Πῶς μπῆκε αὐτὸς ἐδῶ μέσα;

— Μὲ εἰσιτήριο. Ὑψιστέ μου.

— Φέρε μού το ἐδῶ!

Ἔτρεξε ὁ Ἀπόστολος Πέτρος στὸ Γραφεῖο του, πῆρε τὸ εἰσιτήριο καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ παρουσιάστηκε στὸν Θεό.

— Ὁρίστε τὸ εἰσιτήριο! Τοῦ εἶπε.

Τὸ πῆρε τὸ εἰσιτήριο ὁ Θεὸς στὸ χέρι του, κι' ἅμα τὸ εἶδε, εἶπε στὸν Ἀπόστολο Πέτρο:

— Δὲν κατάλαβες, ὅτι αὐτὸ τὸ εἰσιτήριο εἶναι πλαστογραφημένο;

— Δὲν τὸ κατάλαβα, Ὑψιστέ μου. Ἀπολογήθηκε ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, ἐνῷ ὁ Δικηγόρος ἔτρεμε ἀπὸ τὸν φόβο του, ψιθυρίζοντας:

— Πλαστογραφία . . . δέκα χρόνια δεσμά . . . »

— Νά! (εἶπε ὁ Θεὸς στὸν Ἀπόστολο Πέτρο) Αὐτὸ εἶταν γιὰ τὴν Κόλασι, κι' ὁ ἐνδιαφερόμενος ἔσβησε τὴ λέξη «**Κόλαση**» κι' ἔγραψε ἀπάνω τὴ λέξη «**Παράδεισο**». Ἀκόμα διαβάζεται ἡ λέξη «**Κόλαση**».

— Κι' ἐγὼ Ὑψιστέ μου, (ἐπανάλαβε ὁ καημένος ὁ Ἀπόστολος Πέτρος) τὸ νόμισα πλαστογραφημένο, ἀλλ' ἔτυχε ἐκεῖ τοῦ λόγου του, ὁ Ἅγιος Κασσιανός, καὶ μ' ἔπεισε ὅτι εἶναι γνήσιο καὶ καλό.

Ὕστερα ὁ Θεὸς εἶπε τὰ τελευταῖα λόγια:

—Πηγαίνετε ὅλοι! Κι' ἐσὺ Πέτρε, πάρε αὐτὸν τὸν κύριο Δικηγόρο καὶ βγάλτε τον ἔξω ἀπὸ τὸν Παράδεισο, κι' ἀπ' ἐδῶ κι' ἐμπρὸς ν' ἀνοίγῃς καλίτερα τὰ μάτια σου.

Κι' ἔτσι ἀπ' ἐκείνη τὴν ἡμέρα ὁ Ἅγιος Κασσιανός, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, γιορτάζεται κάθε 29 Φεβρουαρίου, δηλαδὴ μιὰ φορὰ στὰ τέσσερα χρόνια.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΩΣ ΙΣΧΥΕΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ

Ἐξεθδόη τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ δευτέρου τόμου

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α'.

Ἀριθ. 75.

Τὸ Δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν (τμῆμα Γ').

Συγκείμενον ἐκ τῶν δικαστῶν Ἀναστ. Σουλτάνη Προεδρεύοντος (κωλυομένου τοῦ Προέδρου) καὶ εἰσηγητοῦ, Μελ. Μελετοπούλου, Γεωργ. Σαπουντζάκη καὶ Ἰω. Βελιμέζη Ἐφετῶν καὶ Κ. Βασιλείου δικηγόρου (κωλυομένων τῶν λοιπῶν Ἐφετῶν καὶ Παρέδρων).

Συνεδριάσαν δημοσίᾳ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ του τὴν 18ην Ἰανουαρίου 1908, παρουσίᾳ τοῦ τε Εἰσαγγελεύοντος δικηγόρου Δ. Ἀργυροπούλου (κωλυομένου τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τῶν ἁρμοδιωτέρων του ἀναπληρωτῶν) καὶ τοῦ ὑπογραμματέως Δημ. Βλαχάκη ἵνα δικάσῃ ἐπὶ τῆς ἐξῆς ὑποθέσεως μεταξύ. Τοῦ ἐκκαλοῦντος Φραγκίσκου Τσώτση, ἐργολάβου, κατοίκου Ἀθηνῶν, διαμένοντος ἤδη ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας του (καθὸ κατασκευαστοῦ τοῦ τμήματος τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Πειραιῶς-Λαρίσσης) εἰς Λαμίαν, μὴ παραστάντος καί.

Τῆς ἐφεσιβλήτου ἐν Λονδίνῳ ἑδρευούσης Ἀγγλικῆς ἑταιρίας τῶν Μαρμάρων «Marmor Limited» ἐκπροσωπουμένης ἐνταῦθα, ἄλλοτε μὲν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ καὶ ἀντιπροώπου αὐτῆς Ἀρθούρου Χίλλ κατοίκου Ἀθηνῶν καὶ ἤδη Στούαρτ Σάντ κατοίκου Ἀθηνῶν, παραστάσης διὰ τοῦ πληρεξουσίου της δικηγόρου Ν. Λάφη.

Ὁ ἤδη ἐκκαλῶν ἐνάγων διὰ τῆς ἀπὸ 23 Μαρτίου 1902 πρὸς τὸ Πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν ἀγωγῆς του κατὰ τῆς ἤδη ἐφεσιβλήτου ἑταιρίας ἐναγομένης καὶ διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ λόγους ἐζητήσατο τὴν παραδοχὴν τῆς ἀγωγῆς του ταύτης, νὰ ὑποχρεωθῇ ἡ ἀντίδικος διὰ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ αἰτίαν νὰ τῷ πληρώσῃ δραχ. 34.362.72 ἢ ἄλλως ὅσον ἤθελεν ἐξευρεθῇ δι' ἀναθεωρήσεως τοῦ ὅλου λογαριασμοῦ καὶ πραγματογνωμοσύνης ὅτι μένει εἰσέτι ὀφειλέτης του αὕτη ἐκ τῶν ἄνω αἰτιῶν ἐντόκως πρὸς 9 ο)ο ἐτησίως ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς μέχρις ἐξοφλήσεως.

Συζητήσεως γενομένης ἐπὶ ταύτης ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 6570 τοῦ 1902 ἀπόφασις τοῦ ἄνω Πρωτοδικείου ἐρήμην τῆς ἐναγομένης ἣν αὕτη ἀνέκοψε διὰ τῆς ἀπὸ 10 Ἰανουαρίου 1903 ἀνακοπῆς της ἐφ' ἧς ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 8992 (1903) ἀπόφασις τοῦ αὐτοῦ Πρωτοδικείου μετ' αὐτὴν δὲ ἡ ὑπ' ἀριθ. 3142 (1906) τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Πρωτοδικείου ἣν ὁ ἐνάγων διὰ τῆς 28 Ἰουλίου 1906 πρὸς τὸ Πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν ἀνακοπῆς του ἀνέκοψε, ἐφ' ἧς ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 6.606 τοῦ 1906 ἀπόφασίς τυυ ἀπορρίψασα τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος. Τὴν τελευταίαν ταύτην ἀπόφασιν ἐξεκάλεσεν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τούτου ὁ ἐν ἀρχῇ ἐκκαλῶν διὰ τῆς ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1906 ἐφέσεώς του αἰτούμενος τὴν παραδοχὴν τῆς παρούσης τὴν ἐξαφάνισιν ἢ μεταρρύθμισιν τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ἐπὶ τῷ τέλει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀγωγή του καὶ τὴν καταδίκην της εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη.

Προκειμένης δ' ἐπὶ ταύτης συζυτήσεως κατὰ τὴν πρόσθεν ἀναφερομένην συνεδρίασιν, μετὰ τὴν νόμιμον προδικασίαν, παρέστη μόνον ὁ τῆς ἐφεσιβλήτου ἑταιρίας πληρεξούσιος αἰτησάμενος ἐγγράφοις προτάσεσι τὰ ἐν τοῖς πρακτικοῖς.

Ἀκοῦσαν αὐτοῦ καὶ τοῦ Εἰσαγγελεύοντος

Ἰδὸν τὴν δικογραφίαν.

Σκεφθὲν κατὰ τὸν Νόμον.

Ἐπειδὴ ὁ ἐκκαλῶν δὲν παρέστη ἐνώπιον τοῦ Δικαοτηρίου τούτου κατὰ τὴν πρόσθεν ἀναφερομένην συνεδρίασιν, νόμιμον δικάσιμον τῆς προκειμένης ὑποθεσεως ἐκφωνηθείσης καὶ συζητηθείσης διὰ τῆς σειρᾶς τοῦ οἰκείου πινακίου καὶ τοῦ ἐκθέματος αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐν τῇ ἐφέσει πάροδον τῆς νομίμου προθεσμίας, δικαστέος ἐστὶν ἐρήμην καὶ συνεπῶς ἀπορριπτέα ἀποβαίνει ἡ ἔφεσις αὐτοῦ ὡς ἀνυποστήρικτος.

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐκκαλοῦντος Φραγκ. Τσώτση.

Ἀπορρίπτει τὴν ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1906 ἔφεσιν αὐτοῦ κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6066 τοῦ 1906 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν καί.

Καταδικάζει αὐτὸν εἰς τὰ διὰ τὴν παροῦσαν συζήτησιν ἔξοδα τῆς ἐφεσιβλήτου ἑταιρίας μετριαζόμενα εἰς δραχ. εἴκοσι πέντε (25) καὶ τὰ τέλη.

Ἐκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23ῃ Ἰανουαρίου 1908

Ὁ Προεδρεύων — Ὁ ὑπογραμματεὺς

Α. Ι. Σουλτάνης — Δ. Βλαχάκης

Ἐδημοσιεύθη δ' αὐτόθι τῇ 25ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς καὶ ἔτους.

Ὁ Προεδρεύων — Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Α. Ι. Σουλτάνης — Κ. Πολυμερόπουλος

Ἐντέλλεται πρὸς πάντα μὲν κλητῆρα νὰ ἐκτελέσῃ ζητηθεὶς τὴν παροῦσαν ἀπόφασιν πρὸς ἅπαντας τοὺς διοικητὰς καὶ ἄλλους ἀξιωματικοὺς τῆς δημοσίου δυνάμεως νὰ δώσωσι χεῖρα βοηθείας ὅταν νομίμως ζητηθῶσι. Πρὸς βεβαίωσιν τούτου ἡ παροῦσα ὑπογράφεται νομίμως.

Ἀθήνησι τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου 1908

Οἱ Δικασταὶ

Ἀν. Σουλτάνης, Ἰακ. Καγκάδης

Γερ. Παρασκευόπουλος, Ἀρ. Κόντης, Σ. Διαμαντόπουλος

Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Δ. Βλαχάκης

Ὅτι ἀντίγραφον ἐκτελεστόν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 12 Φεβρουαρίου 1908

Ὁ Ὑπογραμματεὺς

(ΤΣ) **Δ. Ζαχαρόπουλος**

Ὅτι ἀντίγραφον ἐξ ἀπογράφου ἐκτελεστόν.

Ἐν Ἀθήναις αὐθημερὸν

Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Δ. Ζαχαρόπουλος

Πᾶς ἁρμόδιος δικαστικὸς κλητὴρ παραγγέλλεται νὰ ἐπιδώσῃ νομίμως τὸ παρὸν ἀντίγραφον ἐξ ἀπογράφου ἐκτελεστοῦ τῷ κ. Εἰσαγγελεῖ τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν διὰ τὸν ἀντίδικον Φραγκῖσκον Τσώτσην κάτοικον Ἀθηνῶν καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς πρὸς γνῶσίν του καὶ διὰ τὰς νομίμους συνέπειας. Ἐπιτασσομένῳ ἵνα μᾶς πληρώσῃ 1) Δι' ἐπιδικασθέντα ἔξοδα δραχμὰς εἴκοσι πέντε (25) 2) Δι' ἀπόγραφον, ἀντίγραφον, ἐπιταγὴν παραγγελίαν καὶ ἐπίδοσιν δραχμὰς ἐννέα (9) ἤτοι ἐν ὅλῳ δραχμὰς τριάκοντα τέσσαρας (34) ἐντόκως ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως ἕως ἐξοφλήσεως ἄλλως προβήσομαι, δημοσιευθήτω δὲ διά τινος τῶν ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένων ἐφημερίδων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23ῃ Φεβρουαρίου 1908

Ὁ πληρεξούσιος Δικηγόρος

Ν. Λάφης

Ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐν Κυπαρισσίᾳ Πρωτοδικῶν.

Ἀγωγὴ

Παναγιώτου Παπαδημητρίου κατοίκου τέως Ἀνδριτσαίνης καὶ ἤδη Λάβδα.

Κατὰ

Παναγιώτου Δ. Δούμουρα κατοίκου τέως Φιλιατρῶν καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς.

Ὁ ἀντίδικος διὰ τοῦ ἀπὸ 13 Φεβρουαρίου 1903 γραμματίου του εἰς διαταγὴν ἐδανείσθη καὶ ἔλαβε παρ' ἐμοῦ τοῖς μετρητοῖς καὶ πρὸς ἐμπορικήν του χρῆσιν δρ. 687.40 ὑποσχεθεὶς διὰ τοῦ αὐτοῦ γραμματίου τὴν πληρωμὴν αὐτοῦ μετὰ δέκα ἡμέρας καὶ ἐν καθυστερήσει νὰ πληρώνῃ τόκον 12 ο)ο ἐτησίως μέχρις ἐξοφλήσεως, ἀλλὰ καίτοι ληξάσης τὴν πρὸς πληρωμὴν αὐτοῦ προθεσμίας, ἠρνήθη ἀδικαιολογήτως καὶ παρανόμως τὴν πληρωμὴν τοῦ ἄνω χρέους πολλάκις πρὸς τοῦτο ὀχληθείς.

Ἐπειδὴ ὁ ἀντίδικος εἶνε ὑπόχρεως νὰ μοὶ πληρώσῃ τὸ κεφάλαιον δραχ. 687 καὶ 40)οο καὶ διὰ τόκους αὐτῶν δεδουλευμένους καὶ καθυστερουμένους ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου 1903 μέχρι σήμερον πρὸς 12 ο)ο ἐτησίως δρ. 410 ἤτοι ἐν ὅλῳ δραχ. 1097 καὶ 40)οο.

Διὰ ταῦτα καὶ τὰ ἐν δίκῃ

Καλῶ τὸν ἀντίδικον πρὸς συζήτησιν ἐμπροθέσμως.

Ἐξαιτοῦμαι

Νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀγωγή μου.

Νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ἐναγόμενος καὶ διὰ προσωπικῆς του κρατήσεως νὰ μοὶ πληρώσῃ διὰ τὴν ἐν τῷ ἱστορικῷ τῆς παρούσης αἰτίαν δραχμὰς χιλίας ἐννενήκοντα ἑπτὰ καὶ 40)οο ἐντόκως, ἐπὶ μὲν τοῦ κεφαλαίου τῶν δραχμῶν ἑξακοσίων ὀγδοήκοντα ἑπτὰ καὶ 40)οο πρὸς 12 ο)ο ἐτησίως, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν πρὸς 8 ο)ο μέχρις ἐξοφλήσεως. Νὰ κηρυχθῇ προσωρινῶς ἐκτελεστὴ ἡ ἐκδοθησομένη ἀπόφασις καὶ νὰ καταδικασθῇ ὁ ἀντίδικος εἰς τὰ ἔξοδα.

Ὁ ἁρμόδιος δικαστ. κλητὴρ ἐπιδότω νομίμως τὴν παροῦσαν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικον πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα Κυπαρισσίας καὶ δημοσιευθήτω διά τινος τῶν ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένων ἐφημερίδων.

Ἀνδρίτσαινα, 24 Ἰανουαρίου 1908.

Ὁ ἐνάγων

Παναγ. Παπαδημητρίου

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Τῆς ὑπ' ἀριθ. 365 ἐ. ε. ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Ναυπλίου

Τὸ Πρωτοδικεῖον Ναυπλίου δικάσαν ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῆς Φωτεινῆς συζύγου Μιχ. Μπογδάνου κατοίκου Ἄστρους κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς Μιχ. Μογδάνου κατοίκου Μεγάρων περὶ χωρισμοῦ τῆς προικώας περιουσίας ἀπὸ τῆς τοῦ συζύγου της, ἐξέδοτο τὴν ὑπ' ἀριθ. 365 (1907) ἀπόφασίν του, δι' ἧς δεχθὲν τὴν αἴτησιν ταύτην, διέταξε τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 677 τῆς Πολ. Δικονομίας τοιχοκόλλησιν καὶ δημοσίευσιν αὐτῆς εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὁριζόμενα μέρη.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 17ῃ Μαΐου 1907

Ὁ Πληρεξοόσιος Δικηγόρος

Χ. Τυπάλδος

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἔκδοσις ἕκτη ὑπὸ **Μιχ. Γ. Λιβαδᾶ.**

Συνεπληρώθη τὸ ὅλον ἔργον ἐκ τριῶν τόμων.

Τιμᾶται δραχμῶν 45